

UPLG voorbij de Europese richtlijnen

LTO Noord, 28 januari 2026

Geesje Rotgers, landbouwjournalist bij
Agrifacts

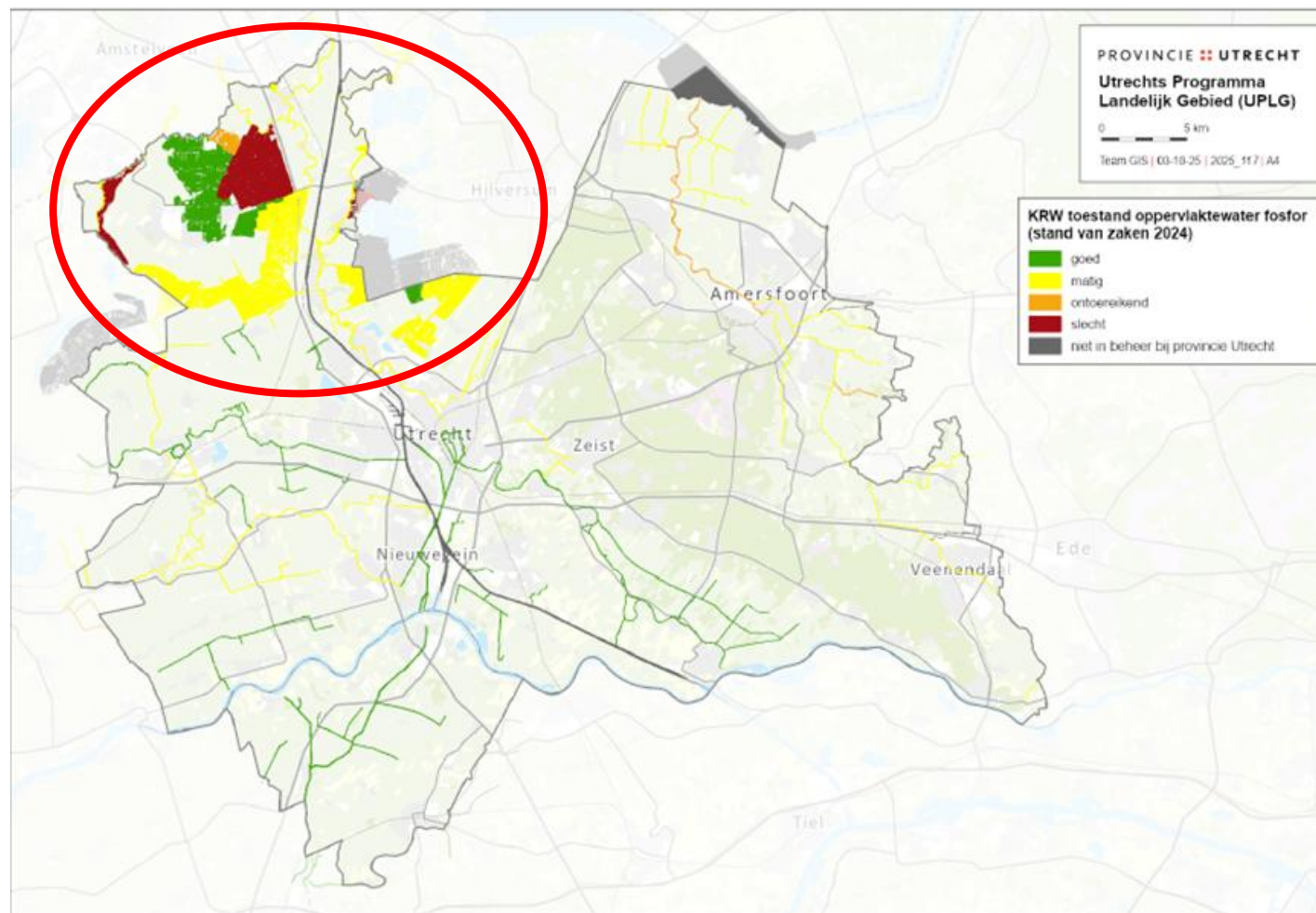

Eerst goed nieuws.....

Kaderrichtlijn Water
(Waterschap AVG)

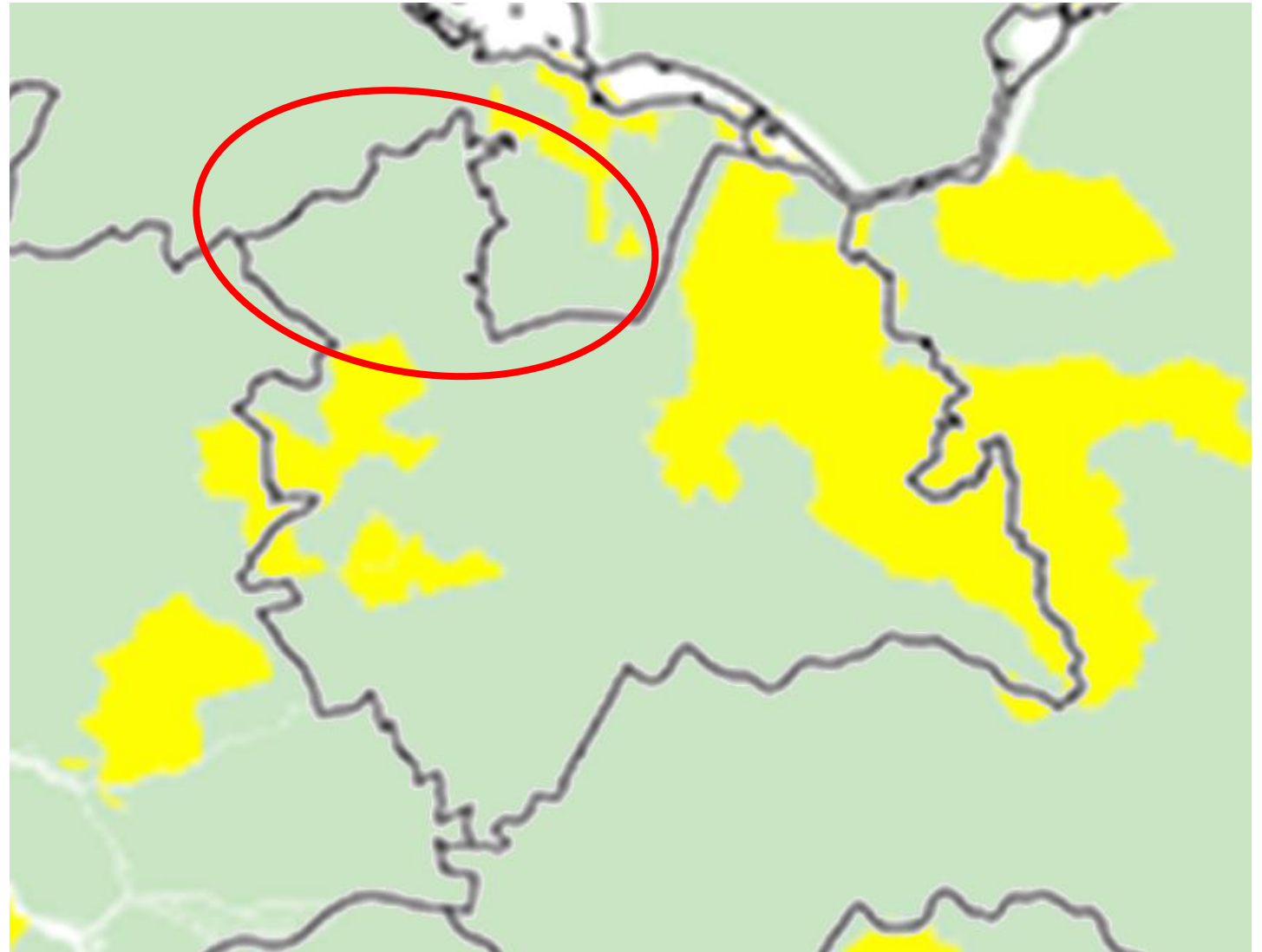
Fosforkaart 2024 UPLG

- * Waterschap AGV hanteert strengere normen
- * update bronnenanalyse 2025

Kaderrichtlijn
Water

Fosforkaart LVVN
landbouw 2025

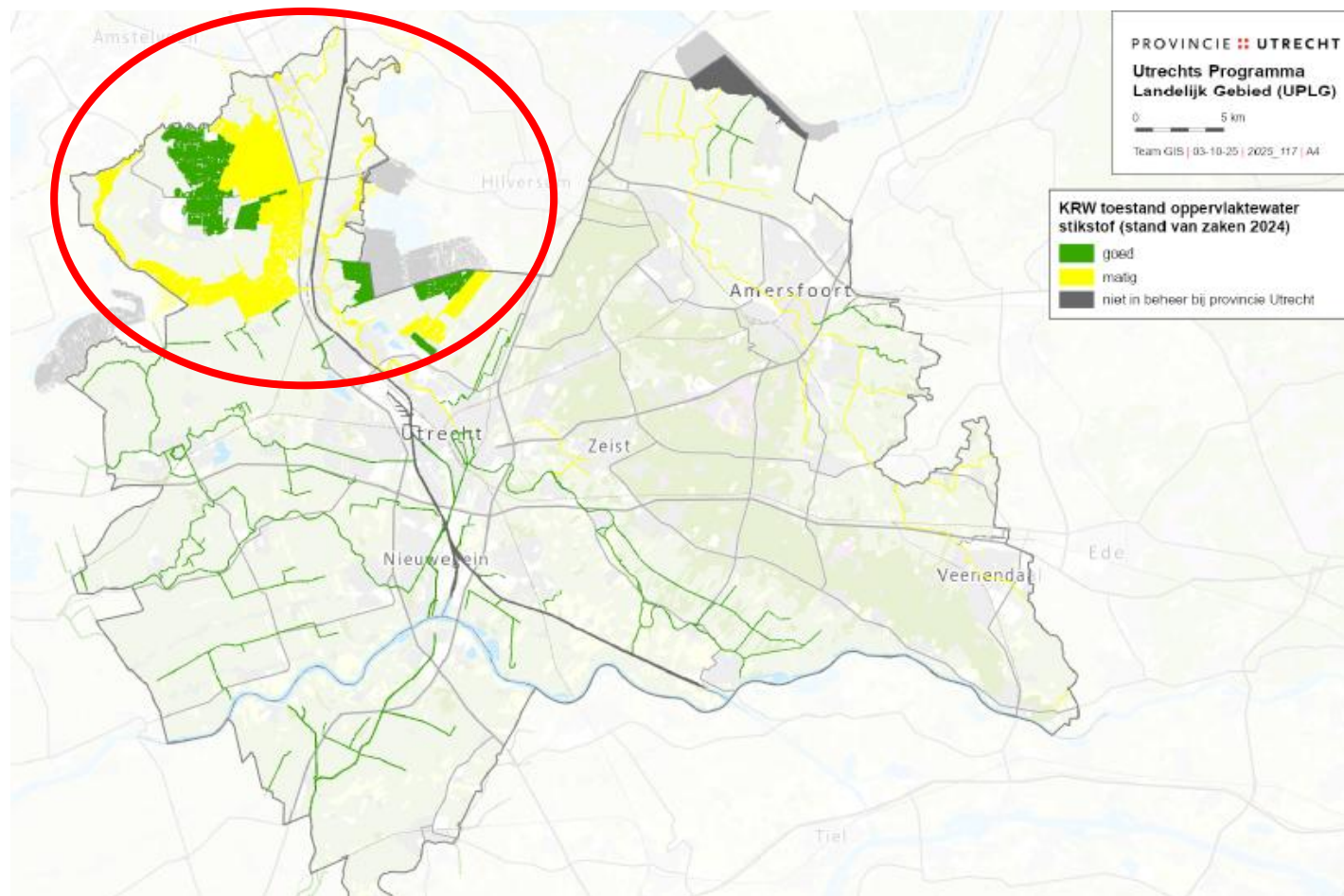

Kaderrichtlijn Water

Stikstofkaart UPLG 2024

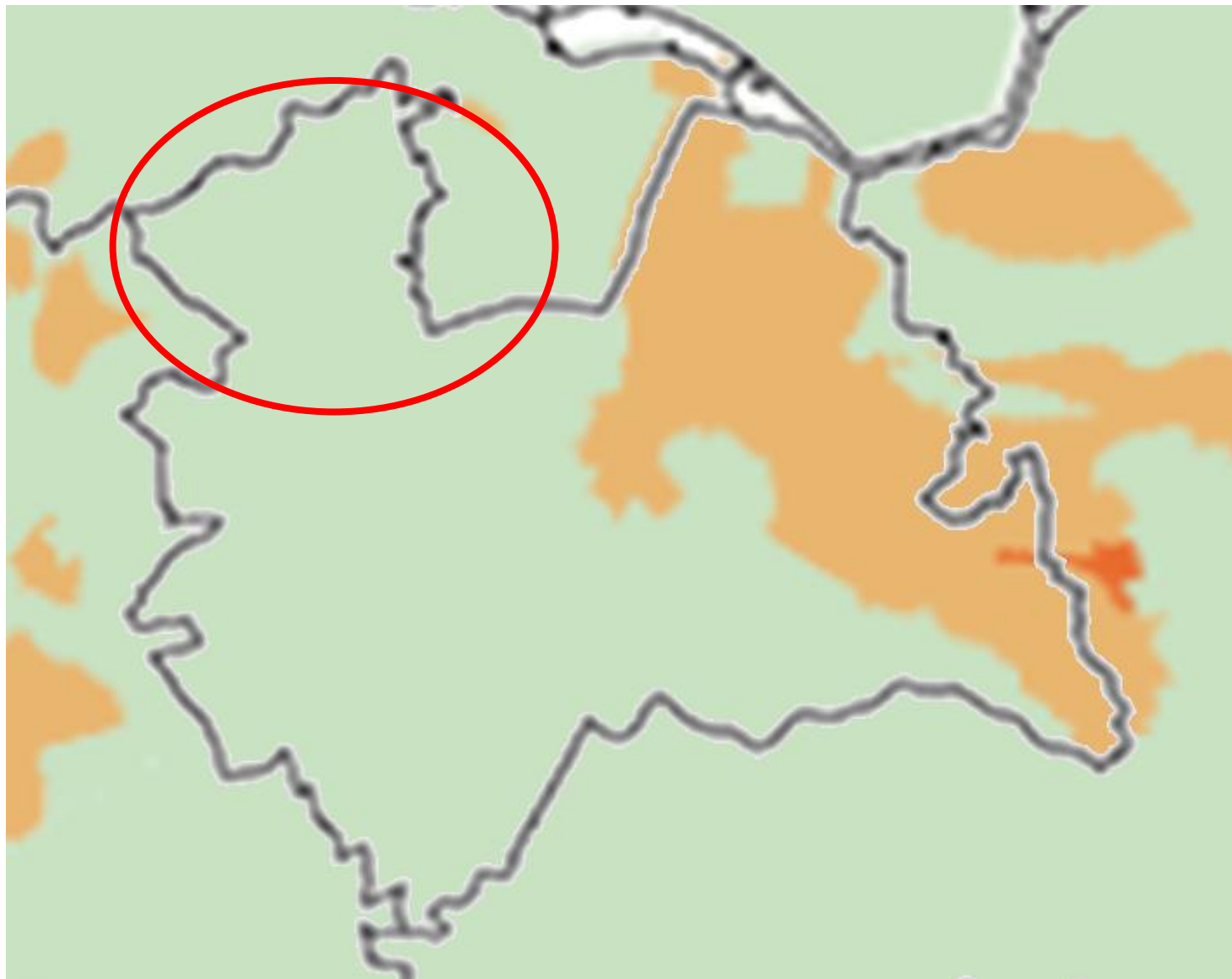
* Waterschap AGV hanteert strengere normen

* update bronnenanalyse 2025

Kaderrichtlijn Water

Stikstofkaart LVVN-
landbouw 2025

Provincie Utrecht (memorandum 15-01-2026)

Uit de bronnenanalyse blijkt dat de oorzaak niet bij de landbouw hoeft te liggen. Het aandeel van de landbouw in het probleem is relatief klein

Echter, de normen worden nu niet gehaald. Er zijn maatregelen nodig om die normen te halen!

Wat zijn die normen?

A thick, hand-drawn style orange line underlining the text.

Normen Vallei & Veluwe: 100% maatlatnorm

	watertype	norm waterschap P	adviesnorm P		norm waterschap N	adviesnorm N
Benedenloop Barneveldse Beek	R6	0,11	0,11 default		2,3	2,3 default
Eem	R7	0,14	0,14 default		2,5	2,5 default
Eemnesservaart	M3	0,15	0,15 default		2,8	2,8 default
Haarse Wetering	M3	0,15	0,15 default		2,8	2,8 default
Heiligenbergerbeek	R5	0,11	0,11 default		2,3	2,3 default
Hoevelakense Beek	R5	0,11	0,11 default		2,3	2,3 default
Modderbeek	R4a	0,11	0,11 default		2,3	2,3 default
Moorsterbeek	R4a	0,11	0,11 default		2,3	2,3 default
Noorderwetering	M3	0,15	0,15 default		2,8	2,8 default
Valleikanaal	R6	0,11	0,11 default		2,3	2,3 default
Zijdewetering	R5	0,11	0,11 default		2,3	2,3 default

Stichtse Rijnlanden: 24x maatlat, 6x afwijkend

Waterlichaam	Watertype	P-norm waterschap & Provincie		Default P (adviesnorm)	P-norm	N-norm waterschap & Provincie		Default N (adviesnorm)	N-norm
		Utrecht				Utrecht			
Honswijk	M3	0,22		0,15	soepeler			2,4	2,8 strenger
Kockengen	M10	0,22		0,15	soepeler			2,4	2,8 strenger
Meijepolder	M10	0,22		0,15	soepeler			2,4	2,8 strenger
Ravensewetering	M6a	0,22		0,15	soepeler			2,4	2,8 strenger
Zegveld	M10	0,22		0,15	soepeler			2,4	2,8 strenger
Binnenstad Utrecht	M6b	0,15		0,25	strenger			2,8	3,8 strenger

Amstel, Gooi en Vecht

Zijn de normen correct
onderbouwd?

Amstel, Gooi en Vecht

		P-norm			Norm (bij lange na) niet gehaald		N-norm			Norm (bij lange na) niet gehaald
	type	waterschap	Maatlat P	P-norm			waterschap	Maatlat N	N-norm	
Groot Wilnis-Vinkeveen Zuid	M10	0,23	0,15	soepeler			2,8	2,8	default	
Vaarten Groot Mijdrecht	M1a	0,27	0,22	soepeler			5,4	2,4	soepeler	
Westveen	M10	0,19	0,15	soepeler			1	2,8	strenger	
Botshol	M27	0,02	0,09	strenger			1,3	1,3	default	
Terra Nova	M27	0,04	0,09	strenger			1,3	1,3	default	
Breukeleveense Plas	M27	0,05	0,09	strenger			1,8	1,3	soepeler	
Grote Maarsseveense Plas	M20	0,01	0,03	strenger			1,3	0,9	soepeler	
Kievitsbuurt	M27	0,04	0,09	strenger			1,6	1,3	soepeler	
Loosdrechtse Plas 1 t/m 5	M27	0,05	0,09	strenger			2	1,3	soepeler	
Maarsseveense Zodden en omgeving	M27	0,05	0,09	strenger			1,7	1,3	soepeler	
Molenpolder en Westbroek	M27	0,08	0,09	strenger			1,6	1,3	soepeler	
Polder Demmerik	M8	0,21	0,22	strenger			2,6	2,4	soepeler	
Tienhovense Plassen	M27	0,05	0,09	strenger			1,6	1,3	soepeler	
Vinkeveense Plassen	M20	0,01	0,03	strenger			1,4	0,9	soepeler	
Amstellandboezem	M6b	0,17	0,25	strenger			2,5	3,8	strenger	
Mijdrechtse Bovenlanden	M10	0,08	0,15	strenger			2,6	2,8	strenger	
Oostelijke Binnenpolder	M10	0,12	0,15	strenger			2	2,8	strenger	
Tussenboezem Vinkeveen a	M10	0,11	0,15	strenger			2,6	2,8	strenger	
Vecht	M7b	0,09	0,25	strenger			1,6	3,8	strenger	

Conclusies

- Vallei en Veluwe hanteert de maatlat-normen. Stichtse Rijnlanden ook in hoge mate.
- Amstel, Gooi, en Vecht: uit de nieuwe bronnenanalyse blijkt dat met name de P-achtergrondconcentratie hoger is dan aanvankelijk gedacht. Mogelijk dat sommige normen daardoor per definitie onhaalbaar zijn. Waterschappen gaan verschillend om met achtergrondconcentraties (zie verderop in deze presentatie)

Memorandum gedeputeerde Bakker (26-01-2026)

PROVINCIE ■■ UTRECHT

Memorandum

Onderwerp	Nadere toelichting op gebruikte methode en data bepalen toestand KRW-wateren
Datum	26-01-2026
Documentnummer	UTSP-1399819799-18899
Van	Gedeputeerde Bakker
Aan	Provinciale Staten

Has Bakker ✓ • 2e

Gedeputeerde Provincie Utrecht | Water & Bode...

12 u • 🌐

Taaie kost? Zeker.

Verouderde of verkeerde water-data? Zeker niet.

Eén van de centrale thema's van het Utrechts Programma Landelijk Gebied is water. Want zonder schoon en gezond water geen landbouw, geen natuur, geen drinkwater en geen voedsel. Online en in fysieke bijeenkomsten is door sommigen beweerd dat de provincie werkt met verouderde of niet-kloppende data als het gaat om de waterkwaliteit. Dit leidt tot vragen of verwarring in de gebieden en bij leden van Provinciale Staten.

Daarom hebben wij, samen met de Utrechtse waterschappen, dit memo opgesteld waarin we de vragen adresseren en uitleggen hoe het precies zit met de gebruikte data, de KRW en de Nitraatrichtlijn, en de NV- en aandachtsgebieden in relatie tot water.

Het memo is hier te lezen 🖱️ <https://lnkd.in/es6swYUh>

T.a.v. Memorandum Bakker

Gedeputeerde Bakker

- Over Nitraatrichtlijn en KRW:
“Een oppervlaktewater kan dus voor de ene richtlijn op groen staan en voor de andere op rood”

Reactie Rotgers

Dat klopt. Echter Bakker gaat eraan voorbij dat Rotgers het enkel heeft over de beoordeling van de nutriënten (N en P), niet over de totaal-beoordeling. Het gebruik van verschillende beoordelingsmethodieken voor nutriënten (N en P) leidt tot verschillende uitkomsten.

T.a.v. Memorandum Bakker

Gedeputeerde Bakker

- “Waarom staan de beekdalen in het gebied van waterschap Valleien Veluwe ‘op groen’ volgens Brussel?”
- Dit klopt voor de Nitraatrichtlijn, maar “voor de KRW ligt dit heel anders.... Geen enkele beek voldoet aan de goede ecologische toestand. Dit wordt mede veroorzaakt door het niet voldoen aan de chemie.”

Reactie Rotgers

Bakker gaat eraan voorbij dat Rotgers het enkel heeft over de beoordeling van de nutriënten (N en P). Niet over de totaalbeoordeling. Doordat er verschillende beoordelingsmethodieken worden gebruikt voor nutriënten (N en P) is de uitkomst verschillend.

Let op: We hebben het hier over de landbouw-opgave voor nutriënten, dus over N en P.

T.a.v. Memorandum Bakker

Gedeputeerde Bakker

- “AVG geeft aan dat de KRW-doelen voor nutriënten (stikstof en fosfor) in een aantal waterlichamen niet zijn gehaald. Daarvoor moeten alle maatregelen die nog zijn gepland nog worden uitgevoerd”

Reactie Rotgers

Uit de nieuwe bronnenanalyse (2025) blijkt dat de achtergrondbelasting een stuk groter is dan gedacht in 2024 (basis UPLG). Waterschap bevestigt dat de oude bronnenanalyse onder het UPLG ligt.

Een hogere achtergrondbelasting rechtvaardigt herijking van de doelen (zie bijv. waterschap Zuiderzeeland). Bakker wil vasthouden aan de doelen, ondanks de onderschatte achtergrondbelasting. Dit betekent een extra opgave voor andere bronnen (zoals landbouw).

Uit: Statenstuk
'Kaderrichtlijn
Water en
nutriënten normen
in Flevoland
27 november
2024'

Gehanteerde uitgangspunten

- Defaultnormen uit STOWA maatlatdocument voor sloten en kanalen zijn vertrekpunt.
- Bij van nature verhoogde achtergrondgehalten, wordt de norm aangepast. Het van nature aanwezige gehalte is hierbij vertrekpunt.

T.a.v. Memorandum Provincie Utrecht 15 januari 2025

Provincie Utrecht

- “Als provincie zijn wij verantwoordelijk voor het vastleggen van de doelen voor fosfaat en stikstof in oppervlaktewater. Deze doelen zijn in afstemming met ons door de waterschappen afgeleid en we hebben erop toegezien dat dit volgens de landelijke KRW-methodiek is gebeurd. Hier zit een bepaalde vrijheid in, deze is goed toegepast.”

Reactie Rotgers

Waar is de onderbouwing van de vastgestelde doelen? Waarom geen verwijzing in het memorandum naar een document? Of is zo'n document er niet?

Nu de achtergrondconcentraties hoger zijn dan aanvankelijk gedacht (bronnenanalyse 2025) mag je verwachten dat de doelen opnieuw worden afgeleid.

Natuurkwaliteit en stikstof

Ecologische beoordeling natuurgebieden

Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
L-serie

2023/2806

18.12.2023

UITVOERINGSBESLUIT (EU) 2023/2806 VAN DE COMMISSIE

van 15 december 2023

betreffende een gebiedsinformatieformulier voor Natura 2000-gebieden

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2023) 8623)

Mate van instandhouding moet worden uitgedrukt met behulp van de volgende rangordeschaal:

A:

uitstekende mate van instandhouding (bijna het gehele habitatgebied verkeert in goede staat)

B:

goede mate van instandhouding (het grootste deel van het habitatgebied verkeert in goede staat)

C:

verminderde mate van instandhouding (het grootste deel van het habitatgebied verkeert niet in goede staat)

X:

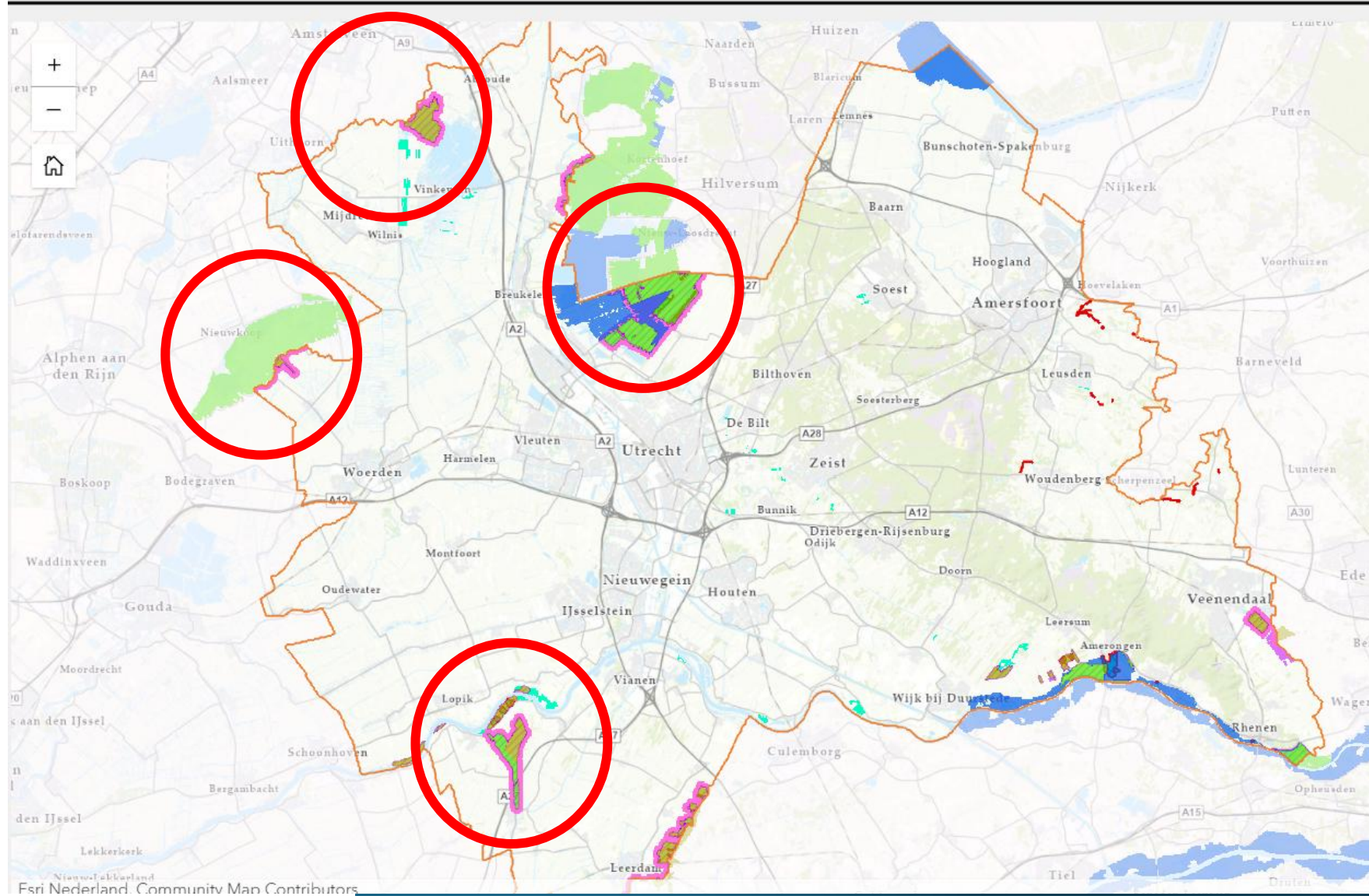
onbekende mate van instandhouding (de staat van het grootste deel of het gehele habitatgebied is onbekend)

Is SDF bruikbaar voor trend (verbetering / verslechtering)?

EC: “Veranderingen in het ecologische gedeelte van de SDF (stadard data form) kunnen inderdaad wijzen op een verbetering of verslechtering van de habitattypen of soorten die in het gebied voorkomen. Maar veranderingen kunnen ook het gevolg zijn van gewijzigde monitoring, verbeterde kennis enzovoort.”

Kaartmateriaal Ontwerp-UPLG

Oostelijke Vechtplassen (Bron: EU-rapportage nov 2025)

Paars: stikstofprobleem volgens Aeries

Habitattype	Mate van instandhouding in 2010	Mate van instandhouding in 2025
H3140 Kranswierwateren (enkele typen)	B	A
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	B	A
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	B	B
H6410 Blauwgraslanden	B	C
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	B	A
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	B	A
H7210 Galigaanmoerassen	D	C
H91D0 Hoogveenbossen	B	C

Habitatrichtlijnsoorten (bron SDF 2010 / 2025)

	Platte schijfhoorn	Zeggekorfslak	Gevlekte witsnuitlibel	Gestrepte waterroofkever	Bittervoorn	Grote modderkruiper	Kleine modderkruiper	Rivierdonderpad	Kamsalamander	Meervleermuis	Noordse woelmuis	Groenknolorchis
Oostelijke vechtplassen 2010			C	B	B		B	B	D	B	C	B
Oostelijke vechtplassen 2025	B	A	A	A	A	C	A	C		A	C	B

Botshol (Bron: EU-rapportage 2025)

Paars: stikstofprobleem volgens Aerius

Habitattype	Mate van instandhouding in 2010	Mate van instandhouding in 2025
H3140 Kranswierwateren	B	B
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	A	A
H6430 Ruigten en zomen	A	B
H6510 Glanshaver en vossenstaarthooilanden		C
H7140 Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	B	C
H7210 Galigaanmoerassen	B	C
H91D0 Hoogveenbossen	B	C

EC-rapportage: stikstof geen 'high pressure' drukfactor (maar medium pressure). 'High pressure' zijn: Verkeerd / ontbrekend beheer; verontreiniging oppervlaktewater met P die toegerekend wordt aan landbouw. NB Check Bronnenanalyse 2025 voor herkomst P!

Habitatrichtlijnsoorten (bron SDF 2010 / 2025)

	Bittervoorn	Kleine modderkruiper	Rivierdonderpad	Meervleermuis
Botshol 2010	A	A	A	A
Botshol 2025	B			A

Zouweboezem (Bron: EU-rapportage 2025)

Habitattype	Mate van instandhouding in 2011	Mate van instandhouding in 2025
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	--	C
H6410 Blauwgraslanden	--	C
H6430 Ruigten en zomen	--	B
H91E0 Hoogveenbossen	--	C

EC-rapportage: “Very important site for *Misgurnus fossilis* and other fishspecies.”
De grote modderkruiper heeft mate van instandhouding ‘A’.

Stikstof geen ‘high pressure’ drukfactor (maar medium pressure).

Habitatrichtlijnsoorten (bron SDF 2010 / 2025)

	Platte schijfhoorn	Bittervoorn	Grote modderkruiper	Kleine modderkruiper	Kamsalamander
Zouweboezem 2010		C	A	B	
Zouweboezem 2025	B	A	A	A	A

Nieuwkoopse Plassen (Bron: EU-rapportage nov 2025)

Paars: stikstofprobleem volgens Aerius

Habitatype	Mate van instandhouding in 2010	Mate van instandhouding in 2025
H3140 Kranswierwateren	B	B
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	A	A
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	B	A
H6410 Blauwgraslanden	B	C
H6430 Zoomvormende ruigten		B
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	B	C
H7210 Galigaanmoerassen	A	C
H91D0 Hoogveenbossen	B	C

Habitatrichtlijnsoorten

	Platte schijfhoorn	Zeggekorfslak	Gestreepte waterroofkever	Bittervoorn	Kleine modderkruiper	Rivierdonderpad	Meervleermuis	Noordse woelmuis	Groenknolorchis
Nieuwkoopse plassen en de Haek 2010			B	B		A	B	B	
Nieuwkoopse plassen en de Haek 2025	B	A	A	A	A	C	A	A	B

T.a.v. Memorandum Provincie Utrecht 15 januari 2025

Provincie Utrecht

- De gegevens zijn verouderd. “het is kwalijk dat het Rijk verouderde gegevens naar Brussel heeft gestuurd. Maar aan de andere kant is er een taak voor de provincie om nieuwe SDF-updates bij het Rijk aan te leveren.”

Reactie Rotgers

Kennelijk mogen we niet vertrouwen op de gegevens die NL aanlevert in Brussel. Terwijl de Europese Commissie beleid maakt op de aangeleverde data door de lidstaten.

Het gaat om de trend in de ecologische gegevens (natuur mag niet verslechteren). Er is voor dit punt een toelichting gevraagd aan de EC.

Beschermde natuur

- Internationale afspraak: in 2030 30% van land- en wateroppervlak op aarde moet beschermd natuurgebied zijn.
- NL (2021): aandeel Natura 2000-gebieden ca 15% land en binnenwateren.
- Met NNN-gebieden erbij: 25%. Na realisatie NNN in 2027: 26%
- Voor halen 30% heft NL nog 150.000 ha nodig.

LONGREAD

PUBLICATIEDATUM: 31 JULI 2023

Hoe komt Nederland aan 30% beschermde natuur in 2030?

Benodigde oppervlakte (km²) extra natuur voor halen Natura 2000-doelen

(Bron: WUR in opdracht vorige kabinet) **Nederland koerst op 40% natuur.**

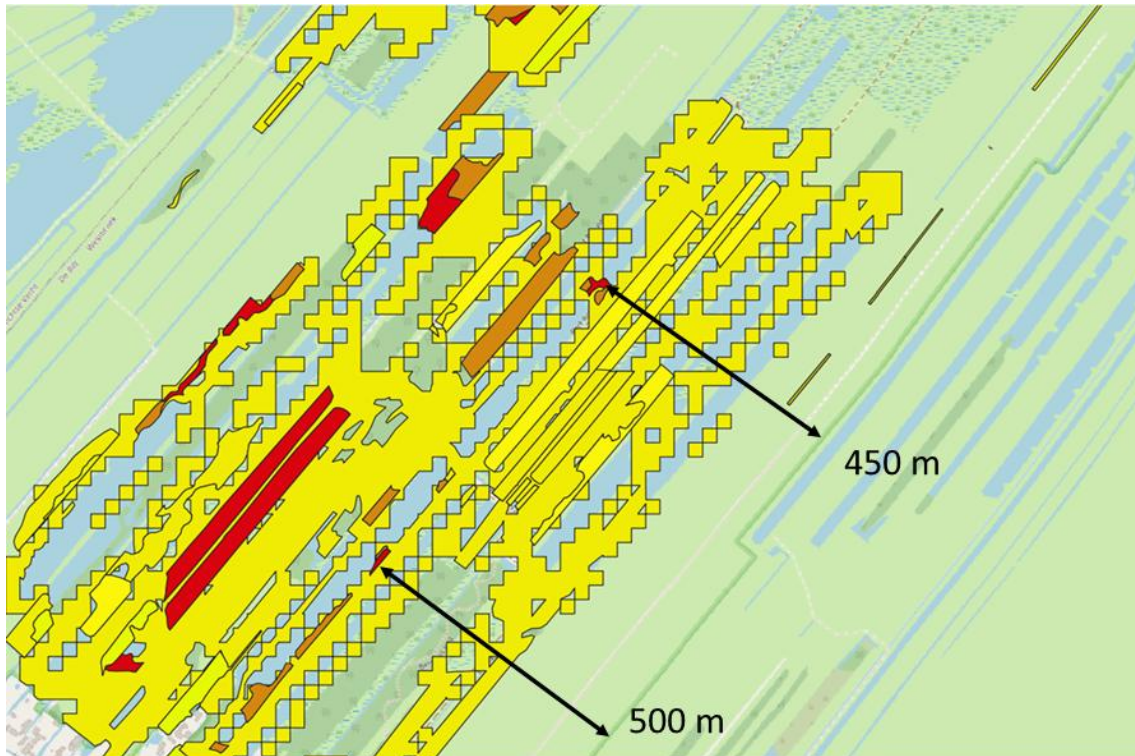
	Natuurtypen (zonder N14+N15+N16+N17)				Bostypen		Agrarische natuurtypen		
Provincies	O1: direct	O2: kwaliteit	O3: buffering	O4: omvorming	O1+O2+O3	O4	A11: grasland	A12: akker	A15: dooradering
FL	12,71	0,00	0,00	0,80	0,00	0,00	0,00	0,36	54,45
FR	73,69	6,25	14,84	52,58	2,52	2,15	1152,00	2,16	247,86
NB	42,94	18,17	7,62	6,02	11,39	2,27	648,00	578,70	192,75
LI	7,61	15,20	12,53	2,60	7,09	1,41	72,00	224,64	99,23
GR	27,52	0,80	8,89	46,38	1,17	0,28	180,00	34,02	134,45
NH	9,49	0,86	6,91	38,43	1,81	0,10	72,00	83,52	100,96
OV	17,55	11,10	25,40	7,11	16,00	4,61	198,00	248,22	136,80
GL	31,33	13,40	9,24	7,19	29,49	34,10	216,00	231,12	166,57
UT	20,78	1,51	3,79	2,31	2,20	1,36	360,00	13,50	112,05
ZH	50,53	2,90	3,60	22,42	3,82	1,30	576,00	64,08	181,17
ZL	64,44	1,23	0,28	98,30	0,00	0,00	72,00	234,72	81,44
DR	16,74	10,42	35,73	6,82	26,09	17,22	54,00	84,60	115,17

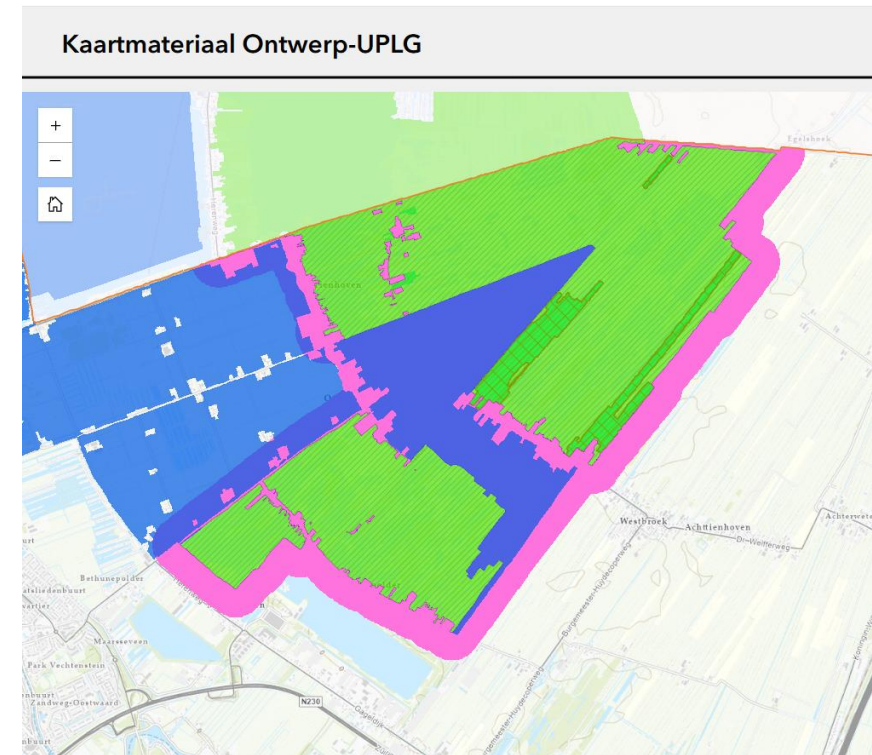
Stikstofzones UPLG

Stikstofgevoelige habitats liggen op > 450 m van de stikstofzone

(rood=zeer stikstofgevoelig; geel= weinig stikstofgevoelig)

Paars = overgangsgebied stikstofzone UPLG

Stikstofzones UPLG

- Er zijn zonder meer zones om N2000-gebieden getrokken, op basis van rekenmodel Aerialus.
- Een kosten- en **batenanalyse** ontbreekt. Enorm duur beleid, maar de provincie laat niet in beeld brengen wat dit naar verwachting oplevert voor **aangewezen soorten** (EU-beleid: het gaat om soorten! U-beleid: het gaat om stikstofberekeningen).
- Provincie Utrecht wil veel meer beschermde natuur dan de internationaal afgesproken 30%. Forse kop op EU-afspraken.

